

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS IN PREDSEDNIKA EVROPSKEGA SVETA JANEZA JANŠE NA PLENARNEM ZASEDANJU EVROPSKEGA PARLAMENTA OB 50-LETNICI EVROPSKEGA PARLAMENTA

Strasbourg, 12. marec 2008

*Spoštovani gospod predsednik Evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering,
spoštovani gospod predsednik Evropske komisije,
spoštovani predsedniki in predstavniki nacionalnih parlamentov,
spoštovane poslanke in poslanci, gospe in gospodje,*

»Moj nagovor ne more biti čustveno hladen...« S temi besedami je prvi predsednik Evropske parlamentarne skupščine Robert Schuman 19. marca 1958 prvič nagovoril vaš visoki zbor. Petdeset let kasneje, ob vaši svečani obletnici, se počutimo enako. Tukaj ne govorim le pred 142 nacionalnimi, ampak pred kar 785 neposredno izvoljenimi poslanci in poslankami Evropskega parlamenta. Pogled na prehojeno pot in na razcvet evropske demokracije v zadnjih petih desetletjih nas lahko navdaja s ponosom ter z velikim občutkom hvaležnosti do očetov evropske ideje. Hkrati pa nam nalaga odgovornost, da po svojih močeh prispevamo k nadaljevanju evropske zgodbe miru, sodelovanja in blaginje.

Zavrtimo spomin nazaj v leto 1958 – v družbo, ki se je soočala s posledicami dveh rušilnih vojn; v svet bipolarnega merjenja moči med zahodom in vzhodom; v čas hladne vojne, kubanske revolucije, prvega čipa, jedrskih poskusov in izstrelitve satelitov v vesolje. Šesterica članic EU je takrat združevala 168 milijonov Evropejk in Evropejcev, zacelila je povojne rane, gospodarsko napredovala in skupaj z evroatlantskim zavezništvom zavarovala prostor svobode in demokracije. Večji del preostale Evrope je med tem žal živel v totalitarnem okolju ter gospodarsko in civilizacijsko stagniral ali celo nazadoval.

V letu 2008 imamo pred seboj popolnoma drugačno sliko: V multipolarnem svetu ne gre več zgolj za gospodarsko ali politično *tekmovanje*, ampak vedno bolj tudi za *sodelovanje* pri iskanju odgovorov na aktualne izzive. Odpravljanje meja, ki so razdelile Evropo – od berlinskega zidu, železne zaveso do nadzora na notranjih mejah – se konec tega meseca nadaljuje z odpravo zračnih meja znotraj razširjenega schengenskega prostora. EU obsega danes več kot trikrat večjo površino kot pred petdesetimi leti, ima trikrat več prebivalcev, triindvajset uradnih jezikov, okrepljen notranji trg in skupno valuto; njeni prebivalci pa živijo v povprečju približno osem let dlje. Sedemindvajset vodij vlad in držav, izmed katerih nas je več kot tretjina še pred dvajsetimi leti živelo pod totalitarnimi režimi, bo jutri odločalo za skupno mizo. Tudi širša Evropa danes skoraj v celoti živi v svobodi in demokraciji. To je dosežek, ki ga velja ozavestiti in tudi proslavljati.

I. Evropski parlament – ogledalo in hkrati motor demokratičnih sprememb

Življenje in delovanje Evropskega parlamenta od leta 1958 do danes nazorno odseva napredek, ki ga je integracija dosegla v preteklih petdesetih letih. Po začetni posvetovalni vlogi ste v zgodnjih sedemdesetih

letih pridobili prve pristojnosti na področju evropskega proračuna in konec sedemdesetih obeležili prve neposredne volitve. Z novimi pogodbami ste pridobili okrepljene pristojnosti pri sprejemanju zakonodaje in imenovanjih najvišjih evropskih političnih predstavnikov. Tudi nove Evropske komisije ne more biti brez vašega zaupanja.

Tako kot so leta 1958 Rimske pogodbe Parlamentarni skupščini prinesle nove odgovornosti, pomeni petdeset let kasneje Lizbonska pogodba za Evropski parlament velik korak naprej: postopek soodločanja se bo razširil na skoraj vse evropske politike; okrepila se bo vloga parlamenta pri demokratičnem nadzoru, sklepanju mednarodnih sporazumov in imenovanju najvišjih evropskih predstavnikov.

V veliko zadovoljstvo mi je, da ste na plenarnem zasedanju prejšnji mesec s tako prepričljivo večino potrdili poročilo o Lizbonski reformni pogodbi. Čestitam tudi vsem državam članicam, ki so že uspešno zaključile ratifikacijske postopke, ter upam, da jim bodo kmalu sledile vse preostale.

II. Z Lizbonsko pogodbo EU odgovarja tudi na globalne izzive

Če je bilo prvih petdeset let EU namenjenih *evropski agendi* – našemu političnemu in gospodarskemu razvoju in reformam, bo v naslednjih petdesetih letih zagotovo bolj v središču pozornosti tudi *globalna agenda*. Seznam tem jutrišnjega Evropskega sveta nam to nazorno prikazuje. Povsem jasno je, da bomo lahko na »lizbonske izzive«, okoljsko-energetska vprašanja in pretrese na finančnih trgih ustrezno odgovorili le, če bomo pri tem upoštevali tudi svetovne trende in svetovne akterje ter vse skupaj vključili tudi v svoje aktivnosti.

To velja tudi za področji človekovih pravic in medkulturnega dialoga, pri katerih imate v Evropskem parlamentu nedvomno vodilno vlogo. V imenu Evropskega sveta vam ob tej priložnosti izrekam priznanje za dejavno vlogo pri opozarjanju na kršitve človekovih pravic, pri opazovanju volitev in za delovanje vaših delegacij v mednarodnih ustanovah, kot na primer v Svetu OZN za človekove pravice. Pomembna je tudi vaša vloga v okviru skupnih parlamentarnih skupščin, ki predstavlja dodano vrednost politikam EU do tretjih držav in regij. S svojimi aktivnostmi in srečanji z visokimi gosti v letu medkulturnega dialoga krepite eno osnovnih evropskih izročil: da je medsebojno spoštovanje in razumevanje temelj sobivanja tako na evropski, kot tudi na svetovni ravni.

III. Unija je najbolj uspešna takrat, ko deluje enotno

Spekter aktivnosti EU je vedno večji, vendar za vse velja eno samo pravilo: Uspeh raste premo sorazmerno z enotnostjo – enotnostjo med državami članicami, sektorji, interesnimi skupinami in generacijami; med regionalnimi, nacionalnimi, evropskimi in globalnimi dejavniki. Institucije EU moramo biti pri tem za vzgled.

»Vsak človek začne svet na novo. Samo institucije, ki hranijo kolektivno izkušnjo, pa zorijo.«

Jean Monnet nas s to mislijo pripelje korak bliže k razlagi, zakaj je videnje EU pogosto še vedno drugačno od realnosti, zakaj številni Evropejci in Evropejke – kljub več kot očitnim uspehom minulih petdesetih let – še vedno dvomijo v prednosti evropskega povezovanja. Da bi razumeli in cenili svobodo, mir, raznolikost, brezmejnost, ugodnost in perspektivnost združene Evrope, se moramo vselej zavedati, da obstajajo tudi druge, mnogo slabše alternative.

Zato je naša skupna naloga, da obujamo evropsko kolektivno izkušnjo. Iz nje lahko črpamo moč za spopad z aktualnimi izzivi. Pogled nazaj moramo združiti z mislijo za naprej. Če pred petdesetimi leti ne bi združili moči, danes verjetno ne bi živeli v miru in blaginji. Podobno velja tudi za naslednjih petdeset let: Če ne bomo skupaj iskali nizkoogljičnih in energetske varčnih rešitev, nam ne bo uspelo upočasniti podnebnih

sprememb. Soočali se bomo z vedno več poplavami, orkani, sušami, novimi boleznimi, ogroženimi ekosistemi in »podnebnimi begunci«. Bistveno je, da so rezultati evropskih odločitev in aktivnosti dovolj konkretni in »otipljivi«, da državljani razumejo odločilen pomen EU za ohranitev in dvig kvalitete življenja.

Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci,

zahvaljujem se vam za vaš prispevek k razvoju EU v zadnjih petih desetletjih. Vem, kaj je predstavljal ta čas v življenju naše generacije – tudi sam sem namreč rojen istega leta kot Evropski parlament.

Pri delu do konca tega mandata in naprej vam želim veliko uspehov, obilo svežih idej in neomajno vztrajanje pri razvoju evropskih vrednot, evropske demokracije in evropskega načina življenja.

Prepričan sem, da bomo ob naslednji okrogli obletnici tega evropskega doma demokracije lahko ponovno proslavljali povsod viden napredek Evrope.

Hvala lepa.